

Seinäjoen yläkoulujen

ARKKITEHTUURIKASVATUS

Tässä esitteessä kerrotaan Seinäjoen yläkouluille suunnitellusta arkkitehtuurikasvatuksen kokonaisuudesta. Kokonaisuus on osa Seinäjoen Kulttuurimatka -kulttuurikasvatussuunnitelmaa, joka tarjoaa taide- ja kulttuurisisältöjä kaikille perusopetuksen luokka-asteille. Ehdotettuja tehtäviä sekä linkkejä erilaisiin materiaaleihin on mahdollisuus hyödyntää yläkoulun kaikilla luokka-asteilla eri oppiaineissa. Nämä voivat toimia myös inspiraationa monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin.

Seinäjoen kulttuuri- ja museopalvelut

Opastettu kierros Aalto-keskuksessa 7. luokille

- toteutus syys-/kevätlukukauden aikana yhteistyössä Seinäjoen oppaiden ja Visit Lakeus Oy:n kanssa
- kulttuuripalvelut hoitaa aikataulutuksen, kuljetukset ja opastukset kustannetaan kulttuurimatkan määrärahoista

Työpaja

- suunnitellaan ja toteutetaan kaupunkitilan pienoismalli erillisen ohjeistuksen mukaisesti
- omatoiminen toteutus kouluissa syys-/kevätlukukauden aikana
- materiaalit kustannetaan kulttuurimatkan määrärahoista

Vierailu kaupungin kaavoituksessa

- kuvataiteen valinnainen
- sovitaan erikseen kiinnostuksen mukaan, yhteydenotto Aila Taivalmäki, aila.taivalmaki(at)seinajoki.fi, p. 050 361 0402

Projektiluontoiset sisällöt

- esimerkiksi oppilaiden osallistaminen ajankohtaisiin kaupungin kaavoitus- ja suunnitteluprosesseihin, sovitaan tapauskohtaisesti

Tehtävähdotuksia eri oppiaineisiin

(mm. kuvataide, maantieto, historia, yhteiskuntaoppi, käsityö, matematiikka)

I. Alvar Aalto Suomessa ja ulkomailla

Vertaile Aallon Suomeen ja ulkomaille suunnitteleminen rakennusten yhtäläisyyksiä ja eroja (muotokieli, julkisivu, rytmi, mittakaava, suunnittelu eri vuosikymmenillä). Millaisia vaikutteita Aalto on tuonut ulkomailta Suomeen suunnittelemiinsa rakennuksiin?

Tässä muutamia esimerkkejä vertailtavista kohteista, ensimmäiset erityyppisiä asuinrakennuksia, viimeinen julkista rakentamista:

Villa Mairea, Noormarkku – Maison Louis Carre;
Bazoches-sur-Guyonne, Ranska

Viitatorni, Jyväskylä – Interbau asuinkerrostalot; Berliini, Saksa

Riihitien talo, Helsinki – Baker House; Boston, Yhdysvallat

Keski-Suomen museo, Jyväskylä – Pohjolan talo; Reykjavik, Islanti

Kuva 1.

2. Paimion parantola

Paimion parantolaa pidetään Alvar Aallon funktionalistisen kauden päätyönä. Aalto suunnitteli sairaalan 1920–1930 -lukujen vaihteessa tuberkuloosiparantolaksi.

Mikä tuberkuloosi oli? Miksi sille tarvittiin omia hoitolaitoksia?

Mitkä elementit rakennuksessa ja sen ympäristössä ovat sellaisia, joiden katsotaan vaikuttavan jo itsessään potilaiden parantumiseen?

Mitä muita rakennuksia varsinainen parantolan lisäksi Paimion kokonaisuuteen kuuluu?

Kuva 2.

3. Alvar Aallon Sunila, Kotka – Aikansa suurimpia tehdasinvestointeja

Aikoinaan maailman kauneimmaksi tehtaaksi kutsutusta Sunilan tehtaasta tuli asuinalueineen Aallon kansainvälisen modernismin ikoni, jota esiteltiin Pariisiin ja New Yorkin maailmannäyttelyissä vuosina 1937 ja 1939. Sunila oli Suomen ensimmäinen ”metsäkaupunki”, ja se viitoitti tietä muiden sodanjälkeisten asuinalueiden suunnittelulle Suomessa. Se oli vuodesta 1938 alkaen 1960-luvulle saakka toisaalta perinteinen patruunavetoinen ruukkiyhdyksunta, toisaalta moderni hyvinvointiyhteisö. Yhtiö huolehti väestään monin tavoin aina sairauskassasta urheiluharrastuksiin.

Kuva 3.

Tutki esimerkiksi verkkosivuilla olevista kuvista ja asemapiirustuksesta, miten rakennukset on sijoitettu maastoon. Miten Alvar Aalto on ottanut huomioon luonnon? Millainen tunnelma alueella on? Pohdi myös niitä syitä, minkä vuoksi tehdas työnantajana huolehti työntekijöiden asumisesta tai sairaudenhoidosta ja harrastusmahdollisuuksista. Entä miksi Sunilan tehtailla käytettiin suunnittelijana Alvar Aallon kaltaista, jo mainetta saavuttanutta arkkitehtiä?

Aalto-linkkejä tehtäviin:

VISIT Seinäjoki, Aalto inspiroi -sivusto

<https://visitseinajoki.fi/alvar-aalto/>

Alvar Aalto -museon sivusto

<https://www.alvaraalto.fi/kohde/alvar-aalto-museo/>

Aalto -kohteita Suomessa ja ulkomailla

<https://www.louhimo.com/kops/tekemisen-ja-oppimisen-tueksi/arkkitehtuuri/>

Design Stories

<http://www.paimiosanatorium.fi/>

Visit Kotka-Hamina

<https://www.visitkotkahamina.fi/nae-ja-koe/kokous-ja-juhlapalvelut/alvar-aallon-sunila-ko>

4. Seinäjoen kaupungin kehittyminen

Seinäjoen yhtenäisemmän rakennetun ympäristön historia alkaa 1500-luvulla. Alkuun se oli vaatimatonta. Vähitellen talojen ja asukkaiden lukumäärä kasvoi ja rakennuskanta moninaistui.

Tutustu Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon tietopakettiin tai tutkaile julkaisua. Kiinnitä huomio esimerkiksi seuraaviin seikkoihin: Mitkä asiat vaikuttavat rakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen? Miten nämä seikat näkyvät rakennusten sijainnissa, suhteessa ympäristön toisiin rakennuksiin, ulkonäköön, materiaaleihin ja värikyseen?

Kuva 4.

Maakuntamuseon materiaaleja:

Me rakennamme kaupungin, tietopaketti Seinäjoen kaupungin rakentumisesta

<https://www.louhimo.com/kops/tekemisen-ja-oppimisen-tueksi/arkkitehtuuri/>

Mihinä me ollahan? Seinäjoella -julkaisu (Julkaisu on jaettu kouluille.)

Tukimateriaaleja:

Seinäjoen kirkot -esite

<http://www.seinajoenseurakunta.fi/kirkot-ja-tilat>

Patsaspaikannus

Patsaspaikannus on kulttuuripalvelujen tuottama ympäristö- ja kulttuurikasvatuspaketti koulujen käyttöön. Pakettiin on kerätty Seinäjoen alueen julkisia veistoksia, muistomerkkejä ja patsaita. Ideana on, että niitä etsitään kartan ja vihjekuvien avulla. Kohteen löydyttyä tutustutaan sen taustatietoihin ja osaan kohteista on laadittu etukäteen kysymyksiä, joita voi pohtia yhdessä oppilasryhmän kanssa. Voit tulostaa koko Seinäjokea koskevan tai vain jonkun tietyn kaupunginosan patsaita koskevan tiedoston.

<http://www.louhimo.com/kops/tekemisen-ja-oppimisen-tueksi/tehtava-ja-materiaalipaketit/>

Kuva 5.

Seinäjoen menneet maailmat -mobiilioppaat

Östermyrasta Framille -oppaan reitti kulkee Törnävän kartanolta Seinäjoen vartta pitkin Itikanmäelle. Sillä esitellään Seinäjoen elinkeinohistoriaa Östermyran ruukin ajoista 1800-luvulta aina 2000-luvulle saakka. Kuvien, tekstien ja audiomateriaalin lisäksi oppaassa on myös pienimuotoisia tehtäviä. Reitti herättelee näkemään oman paikkakuntamme kehitysvaiheita, havainnoimaan ja lukemaan ympäristöä sekä ymmärtämään ympäristön muutosten syitä ja seurauksia.

[Mobiilioppaat | Seinäjoen kaupunki \(seinajoki.fi\)](http://www.seinajoki.fi/mobiilioppaat)

Muita arkkitehtuurikasvatuksen opetusmateriaaleja ja tausta-aineistoja:

Eilen, tänään, huomenna; vinkkipakki arkkitehtuurikasvatukseen

Vuorovaikutuksellinen kokonaisuus sisältää tietoa arkkitehtuurikasvatuksesta ja sen merkityksestä ihmisen elämässä sekä käytännön vinkkejä arkkitehtuurikasvatuksen toteuttamiseen.

Aineiston tuottaja: Suomen arkkitehtuurimuseo, Arkkitehtuuri- ja ympäristökoulu Lastu ja Oulun yliopiston arkkitehtuurin ja kasvatustieteiden tiedekunnat.

<http://archinfo.fi/2016/05/eilen-tanaan-huomenna-vinkkipakki-arkkitehtuurikasvatukseen/>

Eilen, tänään, huomenna; toimintamalli vuorovaikutukseen

”Eilen, tänään, huomenna -hanke osallisti Kirkkoharjun koulun 8.–9. -luokkalaisia Kirkkonummen kunnan keskustan kehittämisen visiointiin. Keskustaa tarkasteltiin neljän eri oppiaineen tunneilla historian, nykyhetken ja tulevaisuuden näkökulmista. Prosessin käytännöt, menetelmät sekä opetus- ja tausta-aineistot on koottu arkkitehtuurikasvatukseen vinkkipakiksi, joka jakautuu neljään oppiainekohtaiseen osioon: Asiaa arkkitehtuurista kuvataiteessa, Maisema lähtökohtana maantiedossa, Kaavoituksen käytäntöjä yhteiskuntaopissa ja Medianäkyvyyttä äidinkielessä”.

Esiteltävä toimintamalli tiivistää hankkeen kokonaisuudeksi, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi koulun monialaisen projektiviikon puitteissa.

<http://archinfo.fi/2016/05/eilen-tanaan-huomenna-toimintamalli-vuorovaikutukseen/>

Arkkitehtuuri monialaisena kokonaisuutena, pilottiprojekti Hämeenlinnan lyseossa

Rakennetun ympäristön tarkastelu nivoi yhteen yhteiskuntaopin, maantiedon, kuvataiteen ja oppilaanohjauksen sisältöjä Hämeenlinnassa syksyllä 2016 toteutetussa monialaisen oppimisen pilottiprojektissa. Projektin kirjallinen materiaali löytyy osoitteesta:

http://www.hameenlinna.fi/pages/37434762/Taike_arkkitehtuuri_monialaisena_opkok.pdf

Nurkantakana.fi

Innostavia malleja, joissa toimitaan omassa lähiympäristössä 6–15 -vuotiaiden kanssa. Sivuille on poimittu 10 oivaltavaa esimerkkiä kulttuuriympäristökasvatuksesta ympäri maan. Mallit kehittävät ympäristösuhdetta ja vahvistavat kulttuurin lukutaitoa.

<http://nurkantakana.fi/>

Lisää arkkitehtuurikasvatukseen liittyviä linkkejä löytyy osoitteesta: <https://www.louhimo.com/kops/tekemisen-ja-oppimisen-tueksi/arkkitehtuuri/>

Kuvien tiedot:

Etulehden kuva: Lakeuden Risti. Kuva: Katja Lösönen, Seinäjoen kaupunki

Kuva 1. Villa Mairea. Kuva: Maija Holma, Alvar Aalto -museo

Kuva 2. Paimion parantola. Kuva: Susanna Tyrväinen

Kuva 3. Sunilan tehdas. Kuva: Foto Roos, Alvar Aalto -museo

Kuva 4. Vanha asemarakennus, rautatieasema. Kuva: Seinäjoen kaupunki

Kuva 5. Cityhirvi-veistos. Kuva: Elina Teitti

